

آرشیو سه‌شنبه ۹ خرداد ۱۳۸۵، شماره ۱۸۹

اقتصاد ایران

۴

یادداشت

فضای کارآفرینی لازمه مدیریت کارآفرینی

رحمان حسنی

چند روز قبل وزیر کار و امور اجتماعی در مراسم گشایش کلینیک اشتغال گفته بود: «نبود مدیریت کارآفرینی چالش صنعت است.» کارآفرینی در کشور نیاز به فضایی دارد که همان اقتصاد بازوآزاد است بنابراین از آنجا که نظریه کارآفرینی در بستر اقتصاد آزاد شکل گرفته است، روش‌های معمول آن نیز از همان چارچوب ملهم گرفته است.

آمارهای رسمی نشان می‌دهد که درآمد سرانه کشور طی ۲۰ سال گذشته به قیمت‌های ثابت روندی رو به کاهش داشته است و از طرفی نرخ رشد جمعیت همواره اعداد مثبت و بالاتر از رقم ۵/۱ تا ۳ درصد در سال را نشان می‌دهد که با معیارهای جهانی رقم نسبتاً بالایی است. همین آمار گویای نرخ بیکاری است. از همه بدتر بیکاری فزاینده در میان تحصیل‌کردگان است که در شرایط کنونی با بحران بیکاری، هدر رفتن قابلیت‌های ذهنی و عملی و فرار مغزها روبه‌رو است. سرعت عرضه نیروی کار در کشور از چنان شتابی برخوردار است که در حال حاضر و به ویژه سال‌های آتی اشتغال به عنوان یک موضوع سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مهم قابل طرح است. اما در برابر این مساله یعنی بحران بیکاری به عنوان بزرگ‌ترین چالش اقتصادی کشور چه تدبیری باید اندیشیده و چه راهکارهایی را باید اتخاذ کرد؟ ایجاد اشتغال به عنوان یکی از اهداف توسعه اقتصادی همیشه مطرح بوده است. چرا که توسعه اقتصادی دامنه وسیعی از دغدغه‌های اقتصادی را دربرمی‌گیرد ولی چهار مدل توسعه در جهان وجود دارد که عبارتند از: مدل اول، توسعه براساس برنامه ریزی‌ها و تصمیمات دولت.

مدل دوم، توسعه از طریق شرکت‌های کوچک و متوسط؛ همان کاری که دقیقاً کشورهای سنگاپور و تایوان انجام داده‌اند و مدل سوم توسعه از طریق شرکت‌های بزرگ یعنی همان مدلی که کشور ژاپن و کره جنوبی در پیش گرفتند و آخرین و بهترین مدل که تاکنون توانسته است کارآمدی و اثربخشی خود را بر همگان آشکار کند مدل کارآفرینی است.

ضرورت کارآفرینی در ایران به دلیل اشتغال‌زایی و لزوم رفع بیکاری، وضعیت اسف‌بار مالی و ارزی به دلیل تکیه بیش از اندازه به درآمدهای نفتی، لزوم کوچک‌سازی و خصوصی‌سازی واحدهای تولیدی به دلیل افزایش کمرشکن هزینه بنگاه‌های اقتصادی بزرگ دولتی که تمام مخارج آن بر دوش دولت است و بهره‌وری پایینی هم دارند و ضرورت صادرات به منظور اشتغال‌زایی و حضور در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی و در پایان دسترسی به فن‌آوری‌های جدید و برتر رقابت در سطح ملی و بین‌المللی است.

امروزه بسیاری از کشورها با تشخیص اهمیت سرمایه‌انسانی در قالب انسان کارآفرین و کارآمدی بالاتری که صنایع کوچک و متوسط در ایجاد اشتغال و انعطاف‌پذیری بالاتری که نسبت به صنایع و کسب و کارهای بزرگ دارند توسعه قابلیت‌های کارآفرینی را با حمایت از ایجاد و توسعه صنایع در کسب و کارهای کوچک را در اولویت برنامه‌های خود قرار داده‌اند.

راهکارهای توسعه کارآفرینی در ایران عبارت است از:

1- ایجاد نهادها و تشکیلات متمرکز در زمینه سیاست گذاری، سازمان دهی، نظارت و اجرای برنامه های آموزشی کارآفرینی.

2- توسعه آموزش های کارآفرینی و الحاق این آموزش ها به برنامه سیستم آموزشی کشور.

3- تدوین برنامه های استراتژیک توسط دولت در برنامه های کلان توسعه در باب آموزش کارآفرینی.

4- تربیت مربیان و مدرسان کارآفرینی.

5- تربیت مدیران کارآفرین در سازمان ها و مراکز تولیدی.

6- گسترش کارآفرینی سازمانی در مراکز تولیدی و صنعتی در جهت ارتقای بهره وری.

7- اعزام افراد و کارشناسان برای گذراندن دوره های کارآفرینی و کسب تخصص های کاربردی در کشورهای صاحب تجربه و انتقال دانش الگوهای کارآفرینی به ایران.

8- ایجاد ارتباط با سازمان های بین المللی فعال در زمینه کارآفرینی.

دولت می تواند نقش حمایت کننده، تشویق کننده و تسهیل کننده برای کارآفرینان داشته باشد. این حمایت ها می تواند شامل حمایت های مالی، آموزشی، بازاریابی، اطلاعاتی، مشاوره خدمات صنعتی و تسهیلات بلندمدت برای خرید ماشین آلات و فن آوری موردنیاز کارآفرینان باشد.

رونق و ترویج کارآفرینی در کشور باعث می شود در درجه اول کارآفرینان بخشی از وظایف دولت را در ایجاد اشتغال به عهده گیرند و موجب تقویت بخش خصوصی شوند که خود بهره وری را افزایش می دهد و باعث تغییر فرهنگ کار و شیوه نگرش افراد جامعه به اشتغال می شود، دوم منجر به ترویج فرهنگ تولید، خود اتکایی و از بین بردن فرهنگ مصرف گرایی می شود و در نهایت سرمایه های انسانی را به عنوان زیربنای رشد و توسعه اقتصادی کشور تقویت می کند.

نکته بسیار جالب و قابل تامل ارتباط میان کارآفرینی و فرهنگ جامعه است. از یک سو کارآفرینی با ایجاد فرصت های شغلی، تولید ثروت و بهبود شرایط اقتصادی، پیش زمینه ای اساسی برای ارتقای سطح فرهنگی جامعه است که با برآورده شدن نیازهای اولیه معیشتی زمینه را برای بروز نیازهای عالی تر انسانی فراهم می سازد و در صورتی که به مسیری درست هدایت شود شکوفایی و تعالی انسان ها را در پی دارد، از سوی دیگر نحوه شکل گیری و ثمربخشی کارآفرینی روش ها و شیوه های خاصی را می طلبد که بر پایه باورها و ارزش های ویژه ای استوار شده است و مجموعه این روش ها و باورها را می توان یک فرهنگ تلقی کرد. در واقع فرآیند کارآفرینی در بطن خود فرهنگ خاصی را نهفته دارد و این فرهنگ را می توان همان فرهنگ حاکم بر شرکت های کارآفرینی کوچک دانست. توسعه کارآفرینی در سطح سازمان ها نیز به دلیل عقب نماندن از رقبا، ضرورت خطرپذیری، تغییر روند جمعیت، پیشرفت سریع دانش و فن آوری و تعامل سازمان با تحولات بازار، لزوم ایجاد واحدهای مستقل کاری در بنگاه های بزرگ ضروری است که در نهایت این نوع توسعه کارآفرینی هم به توسعه ملی منجر خواهد شد

نوشته های دیگری از «رحمان حسنی»

پول شویی در ایران

روزنامه سرمایه، شنبه ۲۰ خرداد ۱۳۸۵